

WSTĘP

Australijskie doświadczenia w kształtowaniu polityki imigracyjnej wzbudzają szerokie zainteresowanie na świecie, zwłaszcza w krajach starających się ostatnio przyciągnąć większą niż do tej pory liczbę wykwalifikowanych imigrantów, ograniczyć zaś nielegalne przepływy. Wyspiarska, słabo zaludniona i geograficznie odległa od innych wysoko rozwiniętych rejonów i państw świata Australia jest tradycyjnym, typowym krajem imigracyjnym.

Z obecnych ponad 21 mln mieszkańców kraju prawie połowa (45%) albo urodziła się sama za granicą (25%), albo ma przynajmniej jednego z rodziców urodzonego poza Australią (20%). Na czele listy głównych krajów pochodzenia znajdują się: Wielka Brytania, Nowa Zelandia, Włochy, Wietnam, Chiny.

Polska w tej klasyfikacji lokuje się pod koniec drugiej dziesiątki państw pochodzenia, tuż za USA, a przed Chorwacją (ponad 60 tys. mieszkańców Australii urodziło się w naszym kraju).

NIECO HISTORII

Krajowa historia osadnictwa w Australii jest długa, ale odrębny resort zajmujący się sprawami imigracji (Departament ds. Imigracji) powstał dopiero w 1945 r. W okresie bezpośrednio powojennym jednym z celów oficjalnej polityki migracyjnej stało się zwiększanie co roku ludności kraju o 1%, przy czym stosowne programy pierwotnie koncentrowały się na pozyskiwaniu osiedleńców z Wielkiej Brytanii, by z czasem objąć także inne kraje Europy Zachodniej.

W drugiej połowie lat 60. odstąpiono od tej „europocentrycznej” zasady, przyznając prymat indywidualnym walorom potencjalnych imigrantów, niezależnie od tego, z jakiej części świata pochodzą, co jednocześnie oznaczało odejście od „polityki białej Australii” (*White Australia Policy*).

W 1982 r., w sposób innowacyjny wychodząc na przeciw rysującym się nowym wyzwaniom rozwojowym, wprowadzono funkcjonujący do dziś system punktowy, którego celem jest maksymalne dostosowanie populacji i profilu przyjmowanych imigrantów do aktualnych potrzeb australijskiej gospodarki i społeczeństwa.

W 2004 r. przemiany w strukturze populacji imigrantów w Australii osiągnęły swoisty punkt zwrotny, ponieważ po raz pierwszy od ponad 200 lat udział w tej grupie osób urodzonych w Europie wyniósł mniej niż połowę (49%, z tego 25% w Wielkiej Brytanii i Irlandii). Oznacza to, iż zaczynają w tej populacji łącznie dominować przyjezdni z innych rejonów świata, głównie z Azji.

Zapotrzebowanie na zagraniczną siłę roboczą w Australii nie tylko w ostatnich latach wynikało z poważnych deficytów siły roboczej w wielu branżach, a zwłaszcza w niektórych stanach i terytoriach (szczególnie w dynamicznie rozwijającym się stanie Queensland), co jest związane z nierównomiernym zaludnieniem kraju.

Popyt na migrujących pracowników generował dodatkowo postępujący proces starzenia się społeczeństwa, będący efektem wydłużania się czasu życia i spadającego poziomu dzietności. Prognozy mówią, że udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji Australii zwiększy się z 20% w 2007 r. do 42% w 2047 r. Inaczej mówiąc, zamiast czterech osób pracujących przypadających na jednego emeryta, za niespełna 40 lat już tylko trzy osoby będą musiały zatroszczyć się o utrzymanie aż dwóch emerytów. Obecnie imigracja przyczynia się w 60% do wzrostu liczby ludności w skali całego kraju.

Sprzyjający imigracji klimat tworzyła w końcu generalnie pomyślna od ostatniej recesji w latach 1990–1991 do niedawna – tj. do momentu ujawnienia się pierwszych symptomów i wewnętrznych reperkusji światowego kryzysu finansowego – sytuacja gospodarcza, mierzona stosunkowo wysokimi wskaźnikami wzrostu (prawie 4% w 2007 r.), czy relatywnie niską stopą bezrobocia (nieco ponad 4% w tym samym roku)¹.

STRUKTURA I DYNAMIKA IMIGRACJI

Kształtowanie i realizacja polityki imigracyjnej – zgodnie z podejściem praktykowanym w strategii, działaniach i sprawozdawczości Departament ds. Imigracji i Obywatelstwa (DIAC) – dotyczy regulowania dwóch zasadniczych strumieni przyjazdowych: imigracji stałej oraz tymczasowych wjazdów na terytorium Australii.

W ramach pierwszego kierunku – obok imigracji motywowanej względami humanitarnymi (uchodźcy) i odrębnie klasyfikowanych przesiedleń z Nowej Zelandii – wyróżnia się tzw. Program Migracyjny (*Migration Program*), na który z kolei składają się dwa główne i jeden uzupełniający komponent:

- 1) przyjazdy na stałe imigrantów wykwalifikowanych (*Skill Stream*),
- 2) przyjazdy na stałe w ramach łączenia rodzin (*Family Stream*),
- 3) kategoria o marginalnym ilościowo znaczeniu (*Special Eligibility*), która w ubiegłym roku objęła zaledwie 220 osób, głównie byłych australijskich rezydentów podtrzymujących kontakty z krajem.

W ramach tymczasowych pobytów w Australii (objętych *Temporary Entry Program*) występują takie kategorie, jak:

- okresowi pracownicy rekrutowani przez australijskie firmy (grupa klasyfikowana jako *Business Long Stay*, w odróżnieniu od kategorii *Business Visitors*, obejmującej krótkie przyjazdy do Australii w celach biznesowych);
  - uczestnicy programu „Robocze Wakacje” (*Working Holiday Makers – WHM*), obejmującego młodych ludzi uprawnionych do krótkookresowego zatrudnienia i studiowania w Australii,
  - zagraniczni studenci podejmujący naukę w australijskich szkołach i uczelniach.
- Władze australijskie przywiązują szczególne znaczenie do imigracji wykwalifikowanej siły roboczej,

prowadząc w tej dziedzinie selektywną, długofalową i przemyślaną politykę. Można stwierdzić, iż imigracja zarobkowa traktowana jest obecnie przez australijskie władze priorytetowo (Metcalf 2008).

Tendencja ta znajduje między innymi wyraz w stale postępującym wzroście liczbowej przewagi strumienia imigracyjnego w ramach *Skill Stream* nad przyjazdami w ramach *Family Stream*, która w okresie ostatnich dwóch dziesięcioleci po raz pierwszy wystąpiła w roku urzędowym 1997/1998. Odzwierciedleniem powyższego trendu są też charakterystyczne dla ostatniej dekady obostrzenia w australijskiej polityce azylowej i wobec uchodźców.

W roku urzędowym 2007/2008 stała imigracja do Australii objęła 173 294 cudzoziemców, czyli ponad dwa razy więcej niż w skali rocznej na przełomie XX i XXI w. (około 80 tys.). Najwięcej było przyjazdów w ramach imigracji zarobkowej pracowników wykwalifikowanych (108 540 osób), następnie w ramach łączenia rodzin (49 870 osób) i z powodów humanitarnych (13 014). Odrębnie liczony jest napływ obywateli Nowej Zelandii (1650)².

W tym samym czasie odnotowano 4,2 mln tymczasowych wjazdów na terytorium Australii, z czego 3,6 mln wiz wydano rutynowej kategorii tzw. *visitors*, 278 tys. – zagranicznym studentom podejmującym naukę w australijskich placówkach edukacyjnych, 154 tys. – w ramach młodzieżowego programu *Working Holiday*, zaś około 110 tys. – czasowym pracownikom wykwalifikowanym.

W końcu czerwca 2008 r. w Australii przebywało w sumie 809,6 tys. cudzoziemców, dysponujących wizami zezwalającymi na pobyt czasowy. Wśród nich najwięcej było studentów (39%), tymczasowych wykwalifikowanych rezydentów (17%) oraz uczestników programu „Robocze Wakacje” (11%).

Nową tendencją, wyraźnie obserwowaną po 2000 r., jest postępujący z roku na rok wzrost liczby pozwoleń na tymczasowy pobyt w Australii (status rezydenta). Uzyskanie tego typu wizy staje się coraz częściej etapem dochodzenia do osiedlenia się na stałe, znacząco rośnie zatem też liczba osób zmieniających swój status z czasowego na stałego imigranta (grupa „*category jumpers*”). Jest to efekt przewartościowań zachodzących zwłaszcza w odniesieniu do migracji zarobkowej, która w przypadku Australii miała tradycyjnie charakter stały.

Australijska polityka w tej dziedzinie szczególnie w latach 50. i 60. XX w. jaskrawo kontrastowała z rozwiązaniami w takich europejskich krajach, jak RFN czy Francja, które postawiły wówczas na czasowy lub kontraktowy import zagranicznej siły roboczej. Tymczasem Australia swoje deficyty na rynku pracy w dekadach boomu gospodarczego eliminowała prawie wyłącznie przy pomocy stałych imigrantów zarobkowych (Hugo 2006).

Dopiero w połowie lat 90. uznano, iż w obliczu globalizujących się rynków pracy, niezbędna jest także ekonomiczna imigracja tymczasowa, z tym że strumień ten, jak dotychczas, postanowiono w zasadzie ograniczyć do wysoko kwalifikowanej kadry, fachowców o wybranych wąskich specjalnościach oraz przedsiębiorców.

Odsetek osób z wykształceniem wyższym wśród ogółu imigrantów jest rekordowo wysoki i wynosi aż 43%, podczas gdy w innych – nawet równie zaawansowanych w rozwoju krajach – jest znacznie niższy: w Kanadzie – 38%, Wielkiej Brytanii – 35%, USA – 26%,

we Francji i Holandii – po 18%, w Niemczech – tylko 15,5% (Bruecker, Weizsaecker 2007).

Na tle innych krajów imigracyjnych zwraca uwagę stosunkowo restrykcyjne podejście do praw socjalnych, przysługujących obcokrajowcom w pierwszym okresie po przyjeździe do Australii.

IMIGRACJA STAŁA PRACOWNIKÓW WYKWALIFIKOWANYCH

Fragment Programu Migracyjnego pod nazwą *Skill Migration* zorientowany jest na trwałe przyciągnięcie do Australii cudzoziemców, posiadających kwalifikacje w zawodach szczególnie deficytowych na krajowym rynku pracy. Profesje te figurują na specjalnej Liście Wykwalifikowanych Zawodów (*Skilled Occupations List* – SOL).

Szczególny akcent pada też na uwzględnianie potrzeb rozwojowych regionów niemetropolitarnych, oddalonych od głównych centrów postępu społeczno-gospodarczego oraz na rozwiązywanie problemów demograficznych, z jakimi borykają się obszary z niskim przyrostem naturalnym.

Wszyscy cudzoziemcy ubiegający o włączenie do Generalnego Programu Imigracji Pracowników Wykwalifikowanych (*General Skilled Migration* – GSM) – oprócz legitymizowania się zawodem znajdującym się na liście SOL – muszą spełnić wiele wstępnych, progowych kryteriów dotyczących poziomu kwalifikacji, doświadczenia zawodowego (z tego wymogu zwolnieni są zagraniczni absolwenci australijskich uczelni), wieku (poniżej 45 lat) oraz znajomości języka angielskiego. Następnie zdecydowana większość z nich (są pewne wyjątki, związane np. z projektami regionalnymi) podlega ocenie przy zastosowaniu testu punktowego, który uwzględnia cały szereg czynników, szczegółowo określających przydatność kwalifikacji wnioskodawcy.

W roku urzędowym 2007/2008 spośród aplikantów, którzy pomyślnie przeszli test punktowy, 56% miało mniej niż 30 lat, 81% zdobyło maksymalną liczbę punktów za posiadane kwalifikacje, 59% osiągnęło ponad 20 punktów z tytułu biegłego posługiwania się językiem angielskim, zaś 58% legitymowało się zawodem figurującym na liście MODL w czasie, kiedy przyznano im odpowiednie wizy migracyjne. Obecnie na liście MODL znajduje się 106 priorytetowych zawodów, wymagających pilnej obsady przez pracowników³.

W roku urzędowym 2007/2008 wśród osób, które zostały pozytywnie zakwalifikowane do imigracji zarobkowej w ramach *Skill Migration*, najliczniejsi byli reprezentanci następujących profesji: księgowi (około 9 tys.), informatycy (4 tys.), kucharze (3 tys.), menedżerowie, fryzjerzy, inżynierowie, specjaliści od marketingu (po 2 tys.). W ramach *Skill Migration* pracę otrzymali:

1) imigranci wykwalifikowani niezależni (*Skilled Independent*) – 55 891,

2) imigranci sponsorowani przez władze regionalne – stanu lub terytorium (*State-Specific and Regional Sponsored*) – łącznie 7530 wiz, stałych i tymczasowych,

3) imigranci wykwalifikowani sponsorowani przez Australijczyków (*Skilled Australian Sponsored*) – 14 579 wiz,

4) imigranci sponsorowani przez pracodawców (*Employer Sponsored*) – 23 762,

5) imigranci przedsiębiorcy (*Business Skills*) – 6565,

6) wybitne talenty (*Distinguished Talent*) – 211.

Najwięcej wnioskodawców, którzy pomyślnie przeszli procedury, było obywatelami krajów: Wielka Brytania (21%), Indie (18%), Chiny (14%), RPA (6%), Korea Płd., Malezja, Filipiny (po 4%).

W całym australijskim Programie Migracyjnym, z którego w ostatnim roku skorzystało w sumie 158 630 osób⁴, imigranci wykwalifikowani stanowili zatem największą (ponad 68%) i stale rosnącą grupę.

Istotne zmiany legislacyjne wprowadzone w programie *General Skilled Migration* od 1 września 2007 r. znacząco wpłynęły na jego dynamikę i kształt realizowany w ostatnich dwóch latach urzędowych (2007/2008 oraz 2008/2009). Dotyczyły one zarówno ogólniejszych kryteriów selekcyjnych, jak i bardziej szczegółowych zmian w systemie punktowym, w ramach którego oceniani są kandydaci na wykwalifikowanych migrantów zarobkowych. Chodziło o lepsze dostosowanie stawianych wymagań do specyficznych potrzeb australijskiego rynku pracy, zwłaszcza na poziomie regionalnym. Wprowadzono między innymi nowe rozwiązania w zakresie sponsorowania przez władze regionalne starań o przyznanie tymczasowej wizy migracyjnej przez osoby pragnące otrzymać docelowo pozwolenie na pobyt stały.

TYMCZASOWI PRACOWNICY WYKWALIFIKOWANI

Kategoria ta obejmuje specjalistyczną kadrę rekrutowaną za granicą przez australijskie przedsiębiorstwa na okres maksymalnie do czterech lat. Pracodawcy wypełniają w ten sposób wolne miejsca pracy, licząc przy okazji na wartościowy transfer kwalifikacji, wiedzy, technologii i idei z zagranicy, zwiększenie wydajności i poprawę konkurencyjności swoich firm na rynkach międzynarodowych, włączając w to zwłaszcza rynki, z którymi migranci byli do tej pory związani. Z tej procedury migracyjnej korzystają przede wszystkim wysokiej klasy fachowcy i menedżerowie, zazwyczaj wysoko opłacani, co nie jest bez znaczenia z punktu widzenia korzystnego dla kraju kreowania dodatkowego popytu na towary i usługi.

Najważniejszym walorem tego strumienia migracyjnego pozostaje jednak wkład w zacieśnianie powiązań australijskiej gospodarki z rynkiem światowym, dynamizowanie wymiany handlowej, szybsze przyswajanie nowoczesnych technik zarządzania i przenoszenie kluczowych umiejętności z otoczenia zewnętrznego. Wiza typu *Business Long Stay* wydawana jest także członkom personelu obcych firm, które zamierzają otworzyć swoje oddziały w Australii, realizować tu *joint ventures* lub kontrakty zamówione przez lokalne przedsiębiorstwa.

Aby skorzystać z wizy *Business Long Stay*, cudzoziemcy muszą spełnić dwa zasadnicze warunki. Pierwszy dotyczy minimalnego poziomu wynagrodzenia, który określa albo regulacje australijskiego pracodawcy, albo ustanawiana centralnie okresowo minimalna imigracyjna stawka płacowa⁵ (zależnie od tego, która wielkość jest wyższa). Po drugie, posiadacze tej wizy powinni dysponować pewnym minimum kwalifikacji.

Warto przy tym zauważyć, iż tymczasowym rezydentom generalnie nie przysługuje bezpłatny dostęp do australijskich świadczeń społecznych, w tym zdro-

wotnych (*Medicare*). Muszą oni płacić za usługi medyczne lub edukacyjne w zakresie szkolnictwa wyższego. Są oni także opodatkowani – opłacają składki emerytalne i ubezpieczeniowe. Zważywszy, że poziom ich wynagrodzeń jest zwykle wyższy od przeciętnego w Australii, wnoszą proporcjonalnie większy wkład do budżetu na poziomie krajowym i regionalnym aniżeli rodzima ludność.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2008 r. na terytorium Australii przebywało 134 tys. osób legitymujących się wizą *Business Long Stay*. Przeciętny okres pobytu wynosił pięć i pół miesiąca. Znamienne, że z wcześniejszych posiadaczy tego rodzaju wiz wywodzi się największa grupa stałych imigrantów sponsorowanych przez pracodawców (*Employer Sponsored*), którzy otrzymują pozwolenia na pobyt stały. Ogólnie szacuje się, że około 30% stałych imigrantów w Australii pierwotnie dysponowało czasową wizą *Business Long Stay* (Metcalfe 2008, s. 11).

UCZESTNICY PROGRAMU „ROBOCZE WAKACJE”

Program „Roboczych Wakacji” jest przeznaczony dla młodych cudzoziemców, którzy przyjeżdżają do Australii na dłuższe wakacje, podczas których część czasu poświęcają na krótkoterminowe zatrudnienie.

Przeprowadzone w 2002 r. badania empiryczne⁶ wykazały, że Australia odnosi w ten sposób wymierne korzyści – zarówno z tytułu dodatkowej podaży na rynku pracy, jak i ze względu na dodatkowe wydatki konsumpcyjne generowane przez tę grupę tymczasowych imigrantów. Ustalono, iż przeciętnie przyjeżdżają oni na okres dziewięciu miesięcy i wydają średnio 16 tys. dolarów podczas swego pobytu. Łączna wartość wykreowanego przez nich popytu na towary i usługi wyniosła 2,4 mld dol.

Obecnie Australia ma 19 dwustronnych, wzajemnie obowiązujących porozumień podpisanych z innymi państwami w sprawie „Roboczych Wakacji”. Niezależnie od korzyści ekonomicznych, są one traktowane jako element międzynarodowej wymiany kulturalnej, instrument zacieśniania kontaktów i związków z innymi krajami.

Program „Roboczych Wakacji” cieszy się dużym powodzeniem. Liczba wydanych w jego ramach wiz podwoiła się w ostatnim dziesięcioleciu. Tylko w ostatnim roku wzrosła ona o 15%. Aż 98% aplikacji trafiło do australijskich urzędów za pośrednictwem Internetu. W trybie elektronicznym wydano też automatycznie większość pozytywnych decyzji, co w naturalny sposób poprawiało operacyjną efektywność całej procedury i podnosiło atrakcyjność programu.

W czerwcu 2008 r. w Australii przebywało 86 558 posiadaczy wizy typu *Working Holiday*. Ich średni wiek wynosił 24 lata, a pobyt trwał przeciętnie około czterech miesięcy. Najwięcej było przyjezdnych z Korei Południowej (wcześniej dominowali Brytyjczycy).

Zbliżoną, choć o dużo mniejszej skali, formą okresowej migracji objęci są posiadacze wizy typu „Praca i Wakacje” (*Work and Holiday visa*). Program ten zakłada maksymalnie 12-miesięczny pobyt w Australii. Ma on być przeznaczony na sezonowe zatrudnienie oraz podróżowanie po kraju, a nie na studia.

Oba wspomniane programy można traktować jako instrument przyciągania do Australii studentów jako grupy docelowej. Z jednej strony, jako sezonowa siła robocza, ta kategoria cudzoziemców ma duże walory, bo należą do niej najczęściej osoby bardzo

mobilne, elastyczne, dyspozycyjne, niestawiające wygórowanych wymagań płacowych. Z drugiej strony ich okresowy pobyt w Australii sprzyja zazwyczaj nawiązywaniu bliższych kontaktów i kształtowaniu pozytywnego stosunku do kraju, co może w przyszłości zaprocentować albo podjęciem tam regularnych studiów, albo zaangażowaniem ekonomicznym w różnorodnych formach, z korzyścią dla siebie i potrzeb australijskiej gospodarki.

ZAGRANICZNI STUDENCI I ABSOLWENCI AUSTRALIJSKICH UCZELNI

Australijski program wizy studenckiej dla cudzoziemców (*Student visa program*), realizowany w kilku sektorach krajowego systemu edukacyjnego, w roku urzędowym 2007/2008 objął łącznie rekordową liczbę 278 tys. osób. Najwięcej młodych ludzi przyjechało w celach edukacyjnych z Indii (22%), Chin (16%), Korei Południowej (6%), USA (5%), Malezji i Nepalu (po 4%). Według stanu na dzień 30 czerwca 2008 r. w Australii przebywało 317 897 posiadaczy tego typu wiz (czyli prawie 28% więcej niż rok wcześniej). Ich średni wiek wynosił 23 lata, zaś przeciętny okres pobytu trwał około pięciu miesięcy. W szkołach wyższych studiowało 130 tys. obcokrajowców.

Zagraniczni studenci mogą ubiegać się o jeden z rodzajów wizy imigracyjnej zezwalającej na stały pobyt, bez potrzeby opuszczania Australii, przy spełnieniu następujących warunków:

- musi to nastąpić w ciągu sześciu miesięcy od pomyślnego zakończenia nauki (uzyskanie dyplomu) w jednej z australijskich instytucji edukacyjnych,
- ich kwalifikacje powinny być nabyte w toku co najmniej dwuletnich pełnowymiarowych studiów,
- kwalifikacje te powinny być pozytywnie ocenione jako odpowiadające zawodowi umieszczonemu na liście SOL.

ZAKOŃCZENIE

Australijska polityka imigracyjna jest już tradycyjnie zorientowana na import przede wszystkim dobrze wykwalifikowanej siły roboczej. Zapotrzebowanie w tej dziedzinie, według większości prognoz, będzie rosło w najbliższej przyszłości nie tylko ze względu na wzrastający popyt związany z restrukturyzacją, wprowadzaniem wysokich technologii i unowocześnianiem gospodarki, ale i z powodu obserwowanych tendencji demograficznych.

Jak podkreśla australijski minister ds. imigracji i obywatelstwa, z jednej strony pokolenie powojennego wyżu demograficznego w coraz większej masie przechodzi na emeryturę i całe społeczeństwo generalnie starzeje się, z drugiej zaś odnotowuje się ostatnio coraz liczniejsze wyjazdy z kraju na stałe do innych państw (w roku urzędowym 2007/2008 wyemigrowało z Australii 76 923 osób), przy czym odpływ ten obejmuje w stosunkowo dużym stopniu osoby lepiej wykształcone.

Zapowiedziane przez rząd w grudniu 2008 r. pewne modyfikacje w polityce imigracyjnej mają w jeszcze większym zakresie niż dotychczas uprzywilejowywać tych wykwalifikowanych imigrantów, których zawody i umiejętności są aktualnie najbardziej pożądane na rynku pracy lub którzy dysponują konkretną i potwierdzoną przez pracodawcę ofertą zatrudnienia (priorytetowe traktowanie i „szybsza ścieżka” proce-

duralna, także w odniesieniu do uzyskiwania stałych wiz pobytowych; Evans 2009, s. iii).

Doświadczenia Australii są śledzone z uwagą m.in. przez rząd brytyjski, który w lutym 2008 r. rozpoczął wprowadzanie w życie nowego – zwanego zresztą „australijskim” (*Australian-style*) – systemu punktowego selekcyjnego kandydatów na imigrantów. Reforma ta, określana przez władze jako przełomowa w wymiarze pokoleniowym, ma pomóc Wielkiej Brytanii odnieść większe korzyści z przyjazdów obcokrajowców motywowanych chęcią podjęcia pracy lub studiów. Także Czechy, które od podstaw budują politykę imigracji zarobkowej, zaabsorbowały niektóre elementy australijskiego systemu punktowego.

Australijskie rozwiązania są uważane za wzorcowe przez Komisję Europejską i jako takie odegrały istotną rolę inspirującą w wypracowaniu koncepcji unijnej „Niebieskiej Karty” – projektu specjalnego czasowego pozwolenia na pobyt i pracę na obszarze UE dla wysoko wykwalifikowanych pracowników z krajów trzecich. Australijskie „dobre praktyki” w dziedzinie polityki imigracyjnej są analizowane z uwagą również w innych częściach świata, choćby w Kanadzie, gdzie tamtejszy rząd deklarował niedawno potrzebę zmian w obecnym systemie w kierunku rozwiązań przyjętych i obowiązujących u zaoceanicznego partnera ze Wspólnoty Brytyjskiej.

Przy wszystkich różnicach dzielących Polskę od Australii (jako tradycyjnego, zamożnego i o wysokim poziomie akceptacji dla cudzoziemców kraju imigracyjnego), może ona i powinna stanowić swoisty punkt odniesienia w procesie konstruowania naszej doktryny i polityki migracyjnej. Dotyczy to naturalnie przede wszystkim regulacji odnoszących się do tymczasowych i na stałe przyjazdów pracowników wysoko wykwalifikowanych (zasady system punktowego i jego funkcjonowanie).

Pożyteczne, jak się wydaje, byłoby również bliższe przyjrzenie się i wyciągnięcie pouczających lekcji z realizacji australijskiego programu „Robocze Wakacje”, czy też zachęt stosowanych w celu przyciągnięcia młodych obcokrajowców na studia na lokalnych uczelniach, a następnie integrowania najzdolniejszych absolwentów z krajowym rynkiem pracy. Równie cenne dla Polski mogłyby być australijskie doświadczenia w zakresie integrowania różnych kategorii imigrantów w społeczeństwie (Wiśniewski 2007).

¹ Według stanu na luty 2009 r. wskaźnik bezrobocia w Australii nieznacznie wzrósł do 5,2%.

² Przytaczane w artykule dane statystyczne pochodzą głównie ze źródeł australijskiego Departamentu ds. Imigracji i Obywatelstwa (DIAC), dostępnych na stronie internetowej: www.immi.gov.au.

³ Zob. www.immi.gov.au/skilled/general-skilled-migration/skilled-occupations/occupations-in-demand.htm.

⁴ Jest to największa od schyłku lat 80. XX wieku liczba, przy czym w pełni zgodna z planowaną. Z kolei planowana na rok urzędowy 2008/2009 wielkość przyjazdów na stałe do Australii w ramach Programu Migracyjnego jest jeszcze większa (o 20%) i wynosi 190 300 osób, z czego w ramach *Skill Stream* przewidziano do wykorzystania 133 500 miejsc.

⁵ W maju 2006 r. ta minimalna płaca została ustalona na poziomie 41 850 dol. (w zawodach związanych z informatyką – 57 300 dol.), wyłączając wszelkie świadczenia dodatkowe.

⁶ Badania przeprowadzone przez Institute of Applied Economics and Social Research w Melbourne.